

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ESTRAM HAFİF RAYLI SİSTEMLER ULAŞIM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2023 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	7
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	8
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	8
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	10
7.	DENETİM BULGULARI.....	11
8.	EKLER.....	36

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Yönetim Kurulu	2
Tablo 2: Sermaye Yapısı	4
Tablo 3: Gelir ve Giderler	5

KISALTMALAR

BOBİ FRS	Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardına
ESKİ	Eskişehir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
ESTRAM AŞ	Estram Hafif Raylı Sistemler Ulaşım Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi
EÜTS	Elektronik Ücret Toplama Sistemi
KDV	Katma Değer Vergisi
TFRS	Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TTK	Türk Ticaret Kanunu
UKOME	Ulaşım Koordinasyon Merkezi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Kamu İhale Kanunu Uyarınca İstisna Kapsamında Yapılacak Olan Alımlardan Kamu İhale Kararı Eki EK-1'e Tabi Olanların "Sadece Söz Konusu İşletmelere Münhasır Olarak Yapılacak Mal ve Hizmet Alımları Kapsamında" Yapılmasına Özen Gösterilmemesi
2. ESTRAM AŞ ile Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Arasında Otobüs Validatörleri Serbest Kart ve Eskart Baskı Makinesi Alımları İşlerini Düzenleyen Ücret Toplama Sözleşmesinin Bulunmaması
3. Kamu İhale Kanunu'na Göre İhalesi Yapılan Elektronik Bilet Toplama İşinde Uygun Düşmeyen Gerekçeyle Süre Uzatımı Verilmesi
4. Kamu İhale Kanunu'na Göre Yapılan Hizmet Alımına İlişkin Olarak "Elektronik Bilet Toplama Sistemi Danışmanlık Hizmet Sözleşmesi" Bedelinin Uygun Gerekçeye Dayalı Olmaksızın Ek Protokol İle Artırılması
5. Teklif Mektuplarının Mal Alındıktan/İşe Başlandıktan Sonra Alınması ve Bazı Alımların Teklif Mektubu Olmaksızın Yapılması
6. Estram AŞ ile Yüklenici Firma Arasında İmzalanan 36 Aylık "Uzun Dönem Araç Kiralanması İş" Sözleşmesinin Yüklenici Yükümlülüklerinin Tamamlanmadan Süresinden Önce Feshedilmesi
7. Şirket Tarafından Alınmış 1 Yıllık Teklif Mektubuna Nazaran 7 Aylık Sözleşme Düzenlenmesi, Yılın Kalan 5 Ayı İçin Daha Yüksek Birim Fiyat ile Hizmet Alınması
8. "Kahvaltılık Paket Alımı" İhalesinde Teklif Veren İstekli Sayısının Bir Olması ve Yaklaşık Maliyetin Üzerinde Fiyat ile İhale Yapılması
9. Şirketin Faaliyet Alanı ve Görevi ile İlgili Olmayan Başka Bir İdarenin Görevi Olan Bir İş için Harcamada Bulunulması

10. Türk Lirası Cinsinden Temini Mümkün Olan Bazı Mal ve Hizmet Alımlarının Yabancı Para Cinsinden Yapılması

11. Estram AŞ Mülkiyetinde Bulunan Bir Adet Binek Araç Kullanılmadığı Halde Kasko Sigortası Giderlerinin denmesi, Eskişehir Büyükşehir Belediyesine Bedelsiz Araç Tahsis Edilmesi ve Şirket Kaynaklarının Verimlilik Etkinlik ve Tutumluluk İlkesine Uygun Olarak Kullanılmaması

12. İşçilere Yıllık 270 Saatten Fazla Çalışma Yaptırılması

13. İşçilerin Birikmiş Yıllık cretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Eskişehir Büyükşehir Belediyesince Eskişehir’de modern bir tramvay sisteminin inşa edilmesi için 2002 yılında başlatılan ve 3 etaptan oluşan yatırımlarla 2021 yılında 55 kilometrelik işletme hattına ulaşan tramvay sisteminin işletmeciliğini yapmak amacıyla 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun 26’ncı maddesi ile 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 70’inci maddesine dayanılarak 11.05.2012 tarihinde 50.000,00 TL sermaye ile Estram Hafif Raylı Sistemler Ulaşım Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi (ESTRAM AŞ) kurulmuştur. Şirket Ana Sözleşmesi Eskişehir Ticaret Sicil Memurluğuna 33672 sicil numarası ile tescil edilmiş, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi’nin 18.05.2012 tarih ve 8071 sayılı nüshasında yayımlanmıştır. Toplu taşımada kullanılan hafif raylı sistemlerin işletme hakkı, Eskişehir Büyükşehir Belediyesinin 13.11.2013 tarihli Meclis Kararı ile 5 yıllığına bu Şirkete devredilmiş, işletme hakkı 16.05.2019 tarihli Meclis Kararı ile 10 yıl daha uzatılmıştır.

Şirket, Ana Sözleşmesi hükümleri çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmekte olup, Şirketin ana faaliyet konusu, kent içi toplu taşımada kullanılan Hafif Raylı Sistemlerin işletmeciliğini, toplu taşıma ile ilgili her türlü alt yapı, üst yapı ve hizmet işleriyle beraber bu sistemlerin işlerliğinin sağlanabilmesi için gerekli her türlü araştırma-geliştirme, yenileme ve bakım-onarım işlerini yapmaktır. Şirket, Ticaret Sicil Memurluğuna bilgi vermek suretiyle yurtiçinde ve yurtdışında şubeler açabilir. Şirketin süresi tescil ve ilan edildiği tarihten başlamak üzere 99 yıldır.

Şirket kamu ve özel hukuk hükümlerine tabi olarak kurulduğundan Ana Sözleşmesi’nde bulunmayan hususlar hakkında Türk Ticaret Kanunu hükümlerinin yanı sıra temel olarak Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Belediye Kanunu, Devlet İhale Kanunu, Kamu İhale Kanunu, Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine de tabidir.

Şirket bazı yerel hizmetlerin yürütülmesi amacıyla Eskişehir Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulmuş belediyenin ortak olduğu, bağımsız bütçeli, özel hukuk tüzel kişiliğini haiz bir kamu kuruluşu olarak 6085 sayılı Kanun uyarınca Sayıştayın denetimine tabi bulunmaktadır.

Bu yapıyla Şirketin Misyonu (*Görevi*); Eskişehir halkına güvenli, konforlu, temiz, ekonomik ve programa uygun toplu taşımacılık hizmeti sunmaktır.

Şirketin Vizyonu (*Hedefi*); Avrupa’da örnek alınan bir tramvay işletmesi olmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirketin teşkilat yapısı, genel müdürlük ve bağlı alt birimlerinden oluşmaktadır. Hizmet birimleri; Genel Müdürlük, Satın Alma Müdürlüğü, Araçlar Müdürlüğü, İşletim Müdürlüğü, Personel ve İdari İşler Müdürlüğü, Mali İşler Müdürlüğü, Sabit Tesisler Müdürlüğü, Yönetim ve Bilgi Sistemleri Müdürlüğü, Lojistik ve Destek Hizmetler Müdürlüğü ve Kalite Müdürlüğüdür.

Şirketin Genel Kurul ve Yönetim Kurulu olmak üzere iki zorunlu organı bulunmaktadır. Ana Sözleşme’nin 10’uncu maddesine göre Şirket Genel Kurulu olağan ve olağanüstü toplantılar. Bu toplantılara davette, Türk Ticaret Kanunu’nun 355, 365, 366 ve 368’inci maddeleri hükümleri uygulanır. Olağan genel kurul, şirketin hesap devresi sonundan itibaren 3 ay içinde ve senede en az bir defa; olağanüstü genel kurullar ise, şirket işlerinin gerektirdiği hallerde ve zamanlarda toplanır. Şirket genel kurul toplantılarında, Türk Ticaret Kanunu’nun 369’uncu maddesinde yazılı hususlar müzakere edilerek gerekli kararlar alınır. Genel kurul toplantıları ve bu toplantılardaki karar nisabı, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabidir.

Şirketin yönetim kurulu üyelerine ilişkin bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1: Yönetim Kurulu

Unvanı	Adı ve Soyadı	Temsil Ettiği Kuruluş	Asli Görevi veya Mesleği	Şirkette Görevli Bulunduğu Süre	
				Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi
1. Başkan	Hakan Murat BAYINDIR	Eskişehir Büyükşehir Belediyesi	Genel Müdür	05.08.2022	Devam Ediyor
2. Üye (Bşk. Yrd.)	Ayşegül ÜNÜGÜR	Eskişehir Büyükşehir Belediyesi	Mimar	05.08.2022	Devam Ediyor
3. Üye	Hatice Seher KARA	Eskişehir Büyükşehir Belediyesi	Endüstri Müh.	22.04.2022	Devam Ediyor

Şirket Ana Sözleşmesi’nin “Yönetim Kurulu ve Süresi” başlıklı 7’nci maddesine göre Şirketin işleri ve idaresi, genel kurul tarafından 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri dairesinde hissedarlar arasından seçilen en az 3 üyeden oluşan bir yönetim kurulu tarafından yönetilmektedir. Yönetim kurulu üyeleri en çok 3 yıl için seçilmekte, seçim süresi sona eren yönetim kurulu üyeleri yeniden seçilebilmektedir. Genel kurul lüzum görürse yönetim kurulu üyelerini her zaman değiştirebilir.

Şirket Ana Sözleşmesi'nin "Şirketin Temsili ve İlzamı-Yönetim Kurulu Üyelerinin Görev Taksimi" başlıklı 8'inci maddesine göre, Şirketin yönetim ve dışarıya karşı temsili yönetim kuruluna aittir. Şirket tarafından verilecek bütün belgelerin ve yapılacak sözleşmelerin geçerli olabilmesi için, bunların şirket unvanı altına konmuş ve şirketi temsil, ilzama ve ahzükabza yetkili iki kişinin imzasını taşıması gereklidir. Bundan başka yönetim kurulu temsil yetkisini ve idare işlerinin hepsini veya bir kısmını yönetim kurulu üyesi olan murahhaslara veya pay sahibi olmaları zaruri olmayan müdürlere bırakabilmektedir.

Ana Sözleşme'nin "Denetçiler ve Görevleri" başlıklı 9'uncu maddesine göre, genel kurul gerek hissedarlar gerekse dışarıdan en çok üç yıl için bir veya birden fazla denetçi seçer. Bunların sayısı beşi geçmez. Denetçiler 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 353-357'nci maddelerinde sayılan görevleri yapmakla yükümlüdürler.

Şirket, 31.03.2023 tarihli Genel Kurul kararına istinaden 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 660 sayılı Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Teşkilatı ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılacak denetim görevi için Yeminli Mali Müşavirlik ve Bağımsız Denetim Firması ile 31.03.2023 tarihli bağımsız denetim sözleşmesi imzalamıştır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 397'nci maddesine göre, Şirketin finansal tabloları bağımsız denetçiler tarafından, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yayımlanan uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu Türkiye Denetim Standartları'na göre denetlenmektedir. Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgilerin, denetlenen finansal tablolar ile tutarlı olup olmadığı ve gerçeği yansıtmadığı da denetim kapsamı içindedir. Denetçiler tarafından hazırlanan rapor yönetim kuruluna sunulmaktadır.

Yılısonu itibarıyla Şirket bünyesinde istihdam edilen 1.161 personelin 1.115'i sendikalı (kapsam içi), 46'sı sendikasız (kapsam dışı) personel olup, sendikasız personel yöneticiler, mühendisler ve büro çalışanları olarak beyaz yakalı personeldir. Sendikalı personelin tamamı Demiryol-İş Sendikasına bağlı, trafik kontrolörleri, bilet gişe elemanı, vatman, bakım atölyesi bölümlerinde çalışan tekniker/teknisyen, güvenlik görevlisi, temizlik işçisi ve otobüs şoförü gibi istihdam olunan işçilerdir. Toplam personelin 1.046'sını erkek, 115'ini kadın çalışanlar teşkil etmektedir.

1.3. Mali Yapı

31.12.2023 tarihi itibarıyla Şirkete tahsis edilen ve ticaret siciline tescil edilmiş bulunan nominal sermaye tutarı 152.050.000,00 TL olup, 139.550.000,00 TL kısmı ödenmiştir. Şirketin Her biri 0,01 TL kayıtlı nominal bedeldeki 15.205.000.000 adet nama yazılı hisseden oluşan sermaye yapısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 2: Sermaye Yapısı

Ortaklar	Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı %
Kentaş Ltd. Şti.	152.043.914,45	99,99
Espark AŞ	6.085,55	0,01
Esas Sermaye	152.050.000,00	100,00
Ödenmemiş Sermaye (-) (*)	(12.500.000,00)	-
Ödenmiş Sermaye	139.550.000,00	-

(*) 04.08.2023 tarihli Olağanüstü Genel Kurul Toplantısında Şirket sermayesinin 70.000.000,00 TL arttırılarak 82.050.000,00 TL'den 152.050.000,00 TL'ye çıkarılmasına karar verilmiş olup, artırılan sermayenin tamamı 16.01.2024 tarihinde ödenmiştir.

Kentaş Eskişehir Kent İçi Toplu Taşıma Nakliye Makine ve İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi sermayesinin tamamı Eskişehir Büyükşehir Belediyesinin %99,95 sermaye payı ile ortak olduğu Eskişehir Sanat Özel Eğitim Sanayi ve Limited Şirketi'ne, %0,05'i Belmar Belde Marketleri Ticari İşletmecilik Pazarlama Turizm Eğlence Spor Sanat ve Ticaret Merkezleri Sanayi Ticaret Ltd. Şti.'ye aittir.

Espark Eskişehir Park Bahçe Peyzaj Temizlik AŞ sermayesinin %88,98'i Eskişehir Büyükşehir Belediyesinin %99,99 sermaye payı ile ortak olduğu Eskişehir Kent Hizmetleri Üretim Yapım Bakım Onarım Dağıtım Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine, %4,95'i Eskişehir Sanat Özel Eğitim Sanayi ve Limited Şirketi'ne, %6,07'si Kent Dizayn Eskişehir Kentsel Dönüşüm AŞ'ye aittir.

Şirketin son üç yıl itibarıyla özet gelir tablosu aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 3: Gelir ve Giderler

Gelir ve Giderler	2021	2022	2023
A- Brüt Satışlar	152.059.781,91	351.707.997,82	667.738.340,64
B- Satış İndirimleri (-)	-	-	-
C- Net Satışlar	152.059.781,91	351.707.997,82	667.738.340,64
D- Satışların Maliyeti (-)	167.471.886,13	337.733.244,30	648.589.733,51
Brüt Satış Kârı veya Zararı	-15.412.104,22	13.974.753,52	19.148.607,13
E- Faaliyet Giderleri (-)	32.525.393,59	59.471.579,81	128.478.335,69
Faaliyet Zararı	-47.937.497,81	-45.496.826,29	-109.329.728,56
F- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar	903.326,95	903.702,23	2.854.222,10
G- Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar (-)	613.416,12	1.217.995,25	3.622.402,69
H- Finansman Giderleri (-)	698.448,33	398.396,95	290.368,55
Olağan Zarar	-48.346.035,31	-46.209.516,26	-110.388.277,70
I- Olağandışı Gelir ve Kârlar	5.659.040,69	6.818.509,46	5.387.722,68
J- Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	31.662,94	210.328,88	1.900.513,70
Dönem Zararı	-42.718.657,56	-39.601.335,68	-106.901.068,72
K- Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları (-)	-	-	-
Dönem Net Zararı	-42.718.657,56	-39.601.335,68	-106.901.068,72

Şirketin amacı, kent içi toplu taşımada kullanılan hafif raylı sistemlerin işletmeciliğini yapmaktır. Şirketin ana gelirleri yolcu taşımacılığı gelirleridir. Bunun yanında toplu taşıma araçlarından belediye toplu taşıma otobüslerinin şoför temini dolayısıyla tahakkuk eden hakediş bedeli şirketin önemli diğer gelir kalemidir. Şirketin 2023 yılı faaliyet döneminde taşıdığı yolcu sayısı 44.553.626 kişidir. Bunun %46,68 oranında 20.799.619 kişisi tam ücret tarifesine tabi yolcular, %32,69 oranında 14.566.274 kişisi indirimli tarife tabi yolcular, %20,62 oranında 9.187.733 kişisi yasal zorunluluk nedeniyle ücretsiz taşınan yolculardır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

Şirket, muhasebe kayıtlarını ve kanuni defterlerini yürürlükteki 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve mali mevzuatı esas alarak, Maliye Bakanlığı tarafından yayınlanan “Tek Düzen Hesap Çerçevesi ve Hesap Planı” ile bu konuda yayımlanan diğer tebliğlerdeki düzenleme hükümlerine uygun şekilde Türk Lirası cinsinden, tarihi maliyet esasına göre tutmaktadır. Şirket, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde Maliyet Muhasebesi Kayıt Sisteminde 7/A seçeneğindeki hesap gruplarından gider hesaplarında dönem içinde yapılan ve tahakkuk ettirilen giderlerini izlemekte; fiili maliyetlere göre gider

hesaplarında toplanan giderlerinin tümünü ilgili hesaplara şarj edilmek üzere Yansıtma Hesaplarını kullanmaktadır.

Şirketin 2023 yılına ilişkin muhasebe işlem ve kayıtları üzerindeki inceleme ve denetimler, vergi mevzuatına göre hazırlanan bilanço, gelir tablosu ve diğer açıklayıcı dipnotları ile ek mali tablolar üzerinden yapılmıştır. Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardına (BOBİ FRS'ye) uygun olarak hazırlanan ve bağımsız denetimden geçmiş 31.12.2023 tarihli finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait kâr veya zarar tablosu, öz kaynak değişim tablosu ve nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere finansal dipnotlarından oluşan finansal tablolar ayrıca incelemeye tabi tutulmuştur.

1.4.2. Şirketin Raporlama Sistemi

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 514 ve 515'inci maddelerine göre Şirket Yönetim Kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.

Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 397'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca bağımsız denetime tabi olacak işletmeleri belirleme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir. 26.03.2018 tarihli, 2018/11597 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda (ve söz konusu kararın yerini alan 30.11.2022 tarihli 2022/6434 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı'nda) bağımsız denetime tabi olacak şirketlere ilişkin ölçütler belirlenmiştir. Şirket bu kapsamda bağımsız denetime tabidir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından alınan ve 19.09.2018 tarih 30540 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kurul Kararına göre bağımsız denetime tabi olup, Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS)'ni uygulama zorunluluğu

bulunmayan işletmelerin münferit ve konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında BOBİ FRS'nin uygulanmasına; ancak söz konusu kurum, kuruluş ve işletmelerin isteğe bağlı olarak TFRS'leri uygulayabileceğine karar verilmiştir. Bu çerçevede ESTRAM AŞ, bağımsız denetime tabi olup BOBİ FRS / TFRS'de öngörülen finansal tabloları (Finansal Durum Tablosu, Kar veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu, Özkaynak Değişim Tablosu ve Nakit Akış Tablosu) hazırlamaktadır.

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu,
- Envanter defteri.

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Belediye şirketleri bazı yerel hizmetlerin yürütülmesi amacıyla belediyeler tarafından kurulan ya da yönetiminin elde edilmesi koşuluyla belediyelerce ortak olunan, bağımsız bütçeli, özel hukuk tüzel kişileridir. Belediye şirketleri için iç kontrol sistemi ile ilgili yasal mevzuat

bulunmamaktadır. Ticaret hayatını düzenleyen en önemli düzenlemelerden birisi 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'dur. Kanun, şirketlerin sahip olması gereken iç kontrol sistemleri konusunda açık bir düzenleme getirmemektedir.

Şirkette, kamu kaynaklarının elde edilmesi, kayıt edilmesi, muhafazası ve kullanılması sürecinde görev, yetki ve sorumluluk 6102 sayılı Ticaret Kanunu gereği Yönetim Kuruluna aittir. Kanun'un 375'inci maddesinde Yönetim Kurulunun Devredilemez yetkileri düzenlenmiş olup, Yönetim Kurulunu, Şirketin üst düzey yönetimi ve bu yönetim ile ilgili talimatların verilmesi, mali işlemlere ilişkin alt yapının oluşturulup denetiminin sağlanması, yönetim ile görevli kişilerin talimatlara uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetiminden sorumlu tutmuştur.

İç kontrol sisteminin yeterlilik ve etkinliğinin ölçülebilmesi için önceden belirlenmiş ölçütlere gerek vardır. Bu ölçütler genel kabul görmüş muhasebe standartları veya yönetimin politika ve prosedürlerini oluşturan planlar, genelgeler ve yöneticilerin emirlerinde yer alan kurallardır; Şirket, operasyonlarıyla ilgili oluşturulmuş bulunan iç kontrol prosedürlerini uygulamaktadır. Bu çerçevede Şirketin iç kontrol sistemi; kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme bileşenleri esas alınarak aşağıda değerlendirilmiştir.

Kontrol Ortamı

Şirket organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar açık bir şekilde belirlenmiştir.

Personel ve İdari İşler Müdürlüğü tarafından işe alım ile ilgili prosedürler takip edilmekte, İnsan Kaynakları Politikası belirlenmiş ve çalışanlara duyurulmuştur. Kalite Yönetim Sistemleri Müdürlüğü tarafından hizmet içi eğitimler planlı olarak gerçekleştirilmektedir.

Risk Değerlendirme

Şirketin performans programı ve stratejik plan hazırlama zorunluluğu yoktur. Hiçbir iç kontrol riski belirlenmemiş, risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma mevcut değildir.

Kontrol Faaliyetleri

Kalite Yönetim Müdürlüğü tarafından iş akış süreçleri belirlenmiştir. Yetki devirleri ve sınırları yazılı olarak belirlenmemiştir. Mali İşler Müdürlüğü tarafından muhasebe ve vergi uygulamalarına uygun olarak ön mali kontrol sistemleri yürütülmektedir.

Bilgi ve İletişim

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 329'uncu maddesi gereğince 2022 yılına ilişkin olarak yıllık faaliyet raporu hazırlamıştır. Yıllık faaliyet raporu, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından 20.08.2012 tarih ve 28395 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporunun Asgari İçeriğinin Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik" hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup, yönetim kurulu üyeleri tarafından imzalanarak onaylanmıştır.

İstatistik ve Veri Analiz Uzmanı tarafından işletmeye ait veriler toplanmakta, sınıflandırarak belli yöntemlerle analiz edilip yorumlanmakta, sonuçları istatistik verilerle grafiğe dökülmekte ve raporlanmaktadır. Şirket bünyesinde her birimin veri kayıt ve dosyalama sistemi mevcuttur.

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Bilgi İşlem Daire Başkanlığı ile paralel olarak Yönetim Bilgi Sistemleri Müdürlüğü tarafından Yönetim Sistemleri Bilgi Güvenliği ve Yedekleme süreçleri gerçekleştirilmektedir.

İzleme

Şirketin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi ve İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmaması nedeniyle değerlendirme yapılmamıştır.

Şirkette iç denetim birimi kurulmadığı için iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Estram Hafif Raylı Sistemler Ulaşım Sanayi ve Ticaret AŞ'nin; 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kamu İhale Kanunu Uyarınca İstisna Kapsamında Yapılacak Olan Alımlardan Kamu İhale Kararı Eki EK-1'e Tabi Olanların "Sadece Söz Konusu İşletmelere Münhasır Olarak Yapılacak Mal ve Hizmet Alımları Kapsamında" Yapılmasına Özen Gösterilmemesi

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'nin otobüslerinde bulunan validatörlerinin Estram Hafif Raylı Sistemler Ulaşım San. Tic. AŞ üzerinden 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (g) bendine göre istisna kapsamında yenilendiği görülmüştür.

Konu ile ilgili olarak Kamu İhale Kurulu'nun 26/12/2023 tarihli ve 2013/DK.D-275 sayılı "Estram Hafif Raylı Sistemler Ulaşım San. ve Tic. AŞ'nin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3 üncü maddesinin (g) bendine göre istisna talebi" konulu kararında;

"....

Estram Hafif Raylı Sistemler Ulaşım San. ve Tic. AŞ'nin Kamu ihale Kanununun 2 nci maddesinin (d) bendinde sayılan kuruluşlardan olduğuna,

1) EK-1'de belirtilen mal ve hizmetlerin anılan Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendi uyarınca istisna kapsamında olduğuna,

2) EK-2'de belirtilen mal ve hizmetlerin Kamu İhale Genel Tebliği'nin 4.3 maddesindeki "4.3.2.5. İstisna taleplerinde yer verilecek mal ve hizmetlerin, bu idarelerin ticari ve sinai faaliyetleri çerçevesinde doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini kapsamında, makine-teçhizat, ilk madde ve malzeme (ilk madde, yardımcı

madde, ana malzeme, diğer işletme malzemesi ve bunlara ilişkin yedekler) ve dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler gibi doğrudan üretim süreci ile ilgili mal alımları ve hizmet alımları ile sınırlı tutulması, ana faaliyetin bizzat kendisi olan nihai mal ve hizmetler için başvuruda bulunulmaması, üretim süreci ile ilgili olmayan ve bu idarelerin dışındaki diğer idarelerce de ihtiyaç duyulan, üretimle dolaylı ilişkilendirilebilecek ve/veya genel nitelikteki mal ve hizmet alımlarına taleplerde yer verilmemesi gerekmektedir.” hükmüne aykırı olduğu ve bu itibarla anılan Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendi uyarınca istisna kapsamında olmadığına,

3) 4734 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin (g) bendi uyarınca istisna kapsamında kabul edilen mal ve hizmet kalemlerinin doğrudan üretim veya ana faaliyetleri ile ilgili tutulmasındaki sorumluluğun talep sahibi idarede olduğunun bildirilmesine,

Bu kararın tebliğ edildiği veya tebliğ edilmiş sayıldığı tarihi izleyen 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemelerinde dava yolu açık olmak üzere;

Oybirliği ile karar verildi.”

Denilmektedir.

Kamu İhale Kurulu Kararı Eki “EK:1 (KABUL EDİLEN 3(G) İSTİSNA LİSTESİ”nde İstisnanın Kapsamı bölümünde “Sadece söz konusu işletmelere münhasır olarak yapılacak mal ve hizmet alımlarını kapsamaktadır.”

Denildikten sonra listenin 9’uncu maddesinde;

“Durak, Elektronik Ücret Toplama (Bilet) ve Bilgilendirme Sistemleri

Ana faaliyet konusu ulaşımda kullanılmak üzere

- 1- Duraklara ait alt ve üst yapı malzeme ve ekipmanları*
- 2- Toplu Taşıma araçlarında kullanılan elektronik ücret toplama (elektronik bilet) sistemine ait makine teçhizat, üst ve alt yapı malzemelerinin alımı*
- 3- Toplu taşıma araçlarının geliş gidiş ve ulaşım hizmetleri hakkında bilgi vermek amacıyla kullanılacak bilgilendirme sistemine ait makine teçhizat, üst ve alt yapı malzemelerinin alımı”*

Düzenlemeleri yer almıştır.

Yukarıda yer alan Karar ve Eki değerlendirildiğinde “Ana faaliyet konusu ulaşımda kullanılmak üzere Toplu Taşıma araçlarında kullanılan elektronik ücret toplama (elektronik bilet) sistemine ait makine teçhizat, üst ve alt yapı malzemelerinin alımı” 4734 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin (g) bendi uyarınca istisna kapsamında olduğu ancak EK-1’in İstisnanın Kapsamı bölümünde belirtildiği üzere ihtiyacın “Sadece söz konusu işletmelere münhasır olarak yapılacak mal ve hizmet alımları kapsamında” olması gerekmektedir.

Uygulamada, Estram AŞ tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 3/g maddesine göre alımı yapılan “Elektronik Bilet Toplama İşİ” kapsamında tramvaylar için validatör alındığı ancak buna ilave olarak otobüsler için de validatör alındığı anlaşılmaktadır.

Oysa ki;

-Raylı Sistemlerin İşletme Hakkı, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi tarafından 2019 yılında 5216 sayılı Kanun’un 26’ncı maddesi kapsamında belediye meclisince Estram Hafif Raylı Sistemler Ulaşım San. Tic. AŞ’ye verildiği,

-Eskişehir Büyükşehir Belediyesi ile Estram AŞ arasında Otobüs Şoförü Temini Hizmet Alımı için 30/12/2022 tarihinde düzenlenen sözleşmeye göre otobüslerin şoför hizmetlerinin Estram AŞ tarafından temin edildiği,

- Eskişehir Büyükşehir Belediyesi ile Estram AŞ Arasında Ücret Toplama ile ilgili bir sözleşme bulunmamasına rağmen Estram AŞ tarafından yetkisiz olarak fiilen raylı sistemler ile beraber otobüslerin de bilet ücretlerinin tahsil edildiği,

hususları dikkate alındığında, otobüslerin İşletme kapsamında yer almadığı dolayısı ile otobüsler için alınan validatörlerin “sadece söz konusu işletmelere münhasır olarak yapılacak mal ve hizmet alımları kapsamında” değerlendirilemeyeceği açıktır. Bu nedenle de söz konusu validatör alımlarının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 3/g maddesi kapsamında yapılmasına imkan bulunmamaktadır.

Buna göre, 4734 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin (g) bendi uyarınca istisna kapsamında yapılacak olan alımların Kamu İhale Kararı eki EK-1’in İstisnanın Kapsamı bölümünde belirtildiği üzere ihtiyacın “sadece söz konusu işletmelere münhasır olarak yapılacak mal ve hizmet alımları kapsamında” olması, işletmelere münhasır olmayan ihtiyaçların istisna kapsamında karşılanmaması hususuna dikkat edilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: ESTRAM AŞ ile Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Arasında Otobüs Validatörleri Serbest Kart ve Eskart Baskı Makinesi Alımları İşlerini Düzenleyen Ücret Toplama Sözleşmesinin Bulunmaması

Serbest kart alımı ve eskart kart baskı makinesi alımı için yapılan harcamaların otobüs validatörleri için kullanılan kısmının Eskişehir Büyükşehir Belediyesinden alınmadığı görülmüştür.

Eskişehir’de kullanılan Eskart, toplu taşıma amaçlı raylı sistemlerde ve otobüslerde kullanılmaktadır. Raylı sistem işletmesi Estram’a ait olup gelirleri ve giderleri de Estram tarafından yapılmaktadır.

Öte yandan, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi ile Estram AŞ arasında Otobüs Şoförü Temini Hizmet Alımı için 30.12.2022 tarihinde düzenlenen sözleşmeye göre Estram AŞ tarafından otobüslerin şoförleri temin edilmektedir.

Ayrıca, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi ile Estram AŞ Arasında Ücret Toplama ile ilgili bir sözleşme bulunmamasına rağmen yetkisiz olarak fiilen raylı sistemler ile beraber otobüslerin de ücretleri Estram AŞ tarafından tahsil edilmektedir.

Estram AŞ tarafından satın alınan Eskartlar ve Eskart kart baskı makinesi temini harcamaları hem raylı sistemin ücret tahsili hem de otobüslerin ücret tahsili için kullanılmaktadır. Dolayısı ile de Eskart ve Eskart kart baskı makinesi temini (varsa ücret toplama sistemi için yapılan diğer harcamalar) için yapılan harcamalar, hasılat oranına göre Eskişehir Büyükşehir Belediyesi ile Estram AŞ arasında paylaşılmalıdır.

Sonuç olarak, Estram AŞ tarafından Eskartlar ve Eskart kart baskı makinesi temini ve varsa ücret toplama sistemi için yapılan diğer harcamaların otobüsler ile ilgili olan kısmının Eskişehir Büyükşehir Belediyesi’nden tahsil edilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 3: Kamu İhale Kanunu'na Göre İhalesi Yapılan Elektronik Bilet Toplama İşinde Uygun Düşmeyen Gerekçeyle Süre Uzatımı Verilmesi

Estram AŞ tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 3/g maddesi ile ihalesi yapılan Elektronik Bilet Toplama İşini ile ilgili olarak “pandemi nedeni ile malzeme temininde gecikme olması” gerekçesi ile süre uzatımı verildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesi ile Kanun kapsamında yer alan idareler sayılmış ve sayılan idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği belirtilmiştir.

Kanun'un 3'üncü maddesinde ise ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri dışında bu Kanun'a tabi olmayan ve istisna kabul edilen alımlar sayılmıştır. Söz konusu maddede istisnalar bentler halinde sayıldıktan sonra bu bentlerde sayılan alımların ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç Kanun'a tabi olmadığı hükme bağlanmıştır.

Söz konusu maddenin (g) bendinde; *"2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde sayılan kuruluşların, ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisini veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli ikitrilyon üçyüz milyar Türk Lirasını aşmayan mal veya hizmet alımları,"* istisna kapsamında değerlendirilmiştir.

Kanun'un yasaklar ve cezalarla ilgili hükümleri, 58'inci ile 61'inci maddelerinde düzenlenmiş bulunmaktadır. Kanun'un 60'ıncı maddesinin son fıkrasında, *"5'inci maddede belirtilen ilkelere ve 62'nci maddede belirtilen kurallara aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında da yukarıda belirtilen müeyyideler uygulanır."* düzenlemesi yer almaktadır.

Kanun'un 60'ıncı maddesinin atıfta bulunduğu 5'inci maddesinde ise idarelerin, bu Kanun'a göre yapacakları ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu; aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceği, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Bu çerçevede, 3'üncü maddeye göre istisna tutulan alımlarla ilgili olarak, 4734 sayılı Kanun'da esas ve usullerin belirlenmesine ilişkin emredici bir düzenleme bulunmamasına rağmen Kanun'un temel ilkelerine, yasaklayıcı ve cezai nitelikteki hükümlerine, ayrıca 62'nci maddede yer alan hususlara uyulması zorunluluğu doğmakta ve bu kapsamda temin edilecek ihtiyaçlar için esas ve usul belirlenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Uygulamada, Şirket tarafından “Elektronik Ücret Toplama Sistemi (EÜTS) Alımı” ile ilgili olarak 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 3/g maddesine göre ihale yapılmış ve Yüklenici Firma ile 03.08.2022 tarihinde sözleşme imzalanmıştır.

Şirket ile Yüklenici Firma arasında imzalanan sözleşmenin 9’uncu maddesine göre işin süresi;

Kurulum ve Montaj: İşe başlama tarihi 03.08.2022; işi bitirme tarihi 01.10.2022

Kontrollü işletim: İşe başlama tarihi 03.10.2022; işi bitirme tarihi 31.12.2022

Şeklinde belirlenmiştir.

Sözleşmenin 16’ıncı maddesinde ise “İdare; İşin tekrar eden kısımlarının sözleşmeye uygun olarak gerçekleştirilmemesi halinde, her bir aykırılık için ayrı ayrı uygulanmak üzere sözleşme bedelinin binde bir oranında ceza uygulayacaktır.” denilmek suretiyle uygulanacak ceza belirlenmiştir.

Öte yandan, Yüklenici Firma İş ile ilgili olarak “Ancak, henüz montaj işlemleri başlamış olsa da devam etmekte olan yükümlülüklerimizi, ülkemizin ve dünyanın içinde olduğu pandemi/genel salgın hastalıktan dolayı yaşanan ekonomik ve tedarik sıkıntıları nedeniyle tarafımızdan kaynaklanmayan, tedarikçilerden kaynaklanan nedenlerle ...” gerekçesi ile 17.10.2022 tarihine kadar ek süre istemiş, talep İdare tarafından “03.10.2022 tarih ve PRJ-03102022-001 sayılı yazınıza istinaden Elektronik Ücret Toplama Sistemi alımına ait iş için gerekçeleri ile birlikte talep etmiş olduğunuz süre uzatımı, tarafımızdan uygun görülmemiş olup, söz konusu iş 17.10.2022 tarihine kadar uzatılmıştır.” denilmek suretiyle uygun görülmemiştir.

Her ne kadar İdare tarafından süre uzatımı talebi kabul edilmiş ise de, talebin gerekçesi olarak belirtilen “... ülkemizin ve dünyanın içinde olduğu pandemi/genel salgın hastalıktan dolayı yaşanan ekonomik ve tedarik sıkıntıları ...” hususunun kabul edilmesi mümkün değildir. Çünkü, sözleşmenin imzalandığı tarih 03.08.2022 olup, bu tarihten sonra pandemi şartlarında ağırlaşma olmamış tam tersine şartlar kademeli olarak iyileşmiştir. Bu nedenle de, ihale tarihinde geçerli olan şartlar ağırlaşmamış tam aksine hafiflemiş olduğundan bu gerekçe ile süre uzatımı verilmesi uygun değildir. Yüklenici işi bitirme tarihi olan 01.10.2022 tarihinde işi bitirememiş 17.10.2022 tarihinde 16 gün gecikmeli olarak bitirmiştir. Sözleşmeye göre alınması gereken ceza tutarı $(22.500.000,00 \text{ TL} * 0,001 * 16 =)$ 360.000,00 TL’dir.

Buna göre, 360.000,00 TL cezanın alınmamış olması nedeni ile bu tutarda şirket gelirinden mahrum kalınmıştır.

BULGU 4: Kamu İhale Kanunu'na Göre Yapılan Hizmet Alımına İlişkin Olarak "Elektronik Bilet Toplama Sistemi Danışmanlık Hizmet Sözleşmesi" Bedelinin Uygun Gerekçeye Dayalı Olmaksızın Ek Protokol İle Artırılması

Estram AŞ tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3/g maddesine göre alımı yapılan "Elektronik Bilet Toplama İşi" ile ilgili olarak Yüklenici Danışman Firmadan yapılan "Danışmanlık Hizmet Alımı" için yapılan sözleşme bedelinin uygun gerekçe olmaksızın ek protokol ile arttırıldığı görülmüştür.

Estram AŞ ile Yüklenici Danışman Firma arasında 200.000,00 TL + KDV bedel ile 15.06.2022 tarihinde imzalanmış olan "Elektronik Ücret Toplama Sistemi Danışmanlık Hizmeti Sözleşmesi"nin "3. Sözleşme amaç ve konusu" başlıklı 3'üncü maddesinde;

"Şartname hazırlanmasında, üreticiler ile görüşülmesinde İdare'ye teknik hususlarda danışmanlık yapılarak, yapılacak işin, daha verimli ve mevzuata uygun yapılmasının sağlanması amacı ile yüklenici tarafından idare'ye sunulacak danışmanlık hizmetini belirlemektir."

Hükmü yer almakta iken aynı Sözleşmenin "Kapsam" başlıklı 4'üncü maddesinde;

"Danışmanlık Hizmeti;

İdare'nin belirleyeceği zamanlarda İdare ve Üreticilerin temsilcileri ile yapılacak görüşmelere katılmayı ve teknik konularda İdare'ye yardımcı olunmasını,

EÜTS ihalesi için gerekli teknik ve idari şartnameler ile sözleşmelerin hazırlanması ile yaklaşık maliyetin hesaplanması,

Sistemin paydaşları arasında koordinasyonun sağlanması,

İş ve işlemlerini kapsar."

denilmektedir.

İşin süresi de 5'inci maddede 4 ay olarak belirlenmiştir.

Öte yandan, Yüklenici ile 15.10.2022 tarihinde imzalanan “Elektronik Ücret Toplama Sistemi Danışmanlık Hizmeti Sözleşmesi Ek Protokolü”nde;

“15.06.2022-15.10.2022 tarihleri için imzalanan “Elektronik Ücret Toplama Sistemi Danışmanlık Sözleşmesi”nin uzatılmasını kapsar.

Kontrollü işletim süreci devam ettiğinden dolayı 15.10.2022-15.01.2023 tarihleri arasında 3 ay süre ve 150.000,00-TL (KDV Hariç) Türk Lirası bedelle uzatılmasına uygun bulunmuştur.”

Denilmek suretiyle protokolün süresi 3 ay uzatılmış ise de, danışmanlık sözleşmesinin kapsamı, ihale öncesi dokümanların hazırlanması ve ihale sürecinde yardımcı olunmasından ibaret olup asıl işin yapılma süresinin uzamasının danışmanlık hizmetleri ile ilgili bir iş artışına neden olmayacaktır. Bu nedenle de ek protokol gereği yapılan ödemenin tamamı Şirket açısından fazla ödeme olarak değerlendirilmiştir.

Buna göre, Yüklenicinin yapacağı İş ile ilgili bir artış olmaksızın kendisine ek protokol ile 150.000,00 TL ilave ödeme yapılarak fazla ödemeye neden olduğu anlaşılmaktadır.

BULGU 5: Teklif Mektuplarının Mal Alındıktan/İşe Başlandıktan Sonra Alınması ve Bazı Alımların Teklif Mektubu Olmaksızın Yapılması

Şirket’in bazı ihtiyaçlarının karşılanmasında teklif mektuplarının işe başlandıktan sonra alındığı, bazı alımların ise teklif mektubu olmaksızın yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 2’nci maddesi ile Kanun kapsamında yer alan idareler sayılmış ve sayılan idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği belirtilmiştir.

Kanun’un 3’üncü maddesinde ise ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri dışında bu Kanun’a tabi olmayan ve istisna kabul edilen alımlar sayılmıştır. Söz konusu maddede istisnalar bentler halinde sayıldıktan sonra bu bentlerde sayılan alımların ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç Kanun’a tabi olmadığı hükme bağlanmıştır.

Söz konusu maddenin (g) bendinde; “2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde sayılan kuruluşların, ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine

garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli ikitrilyon üçyüz milyar Türk Lirasını aşmayan mal veya hizmet alımları,” istisna kapsamında değerlendirilmiştir.

Kanun’un yasaklar ve cezalarla ilgili hükümleri, 58’inci ile 61’inci maddelerinde düzenlenmiş bulunmaktadır. Kanun’un 60’inci maddesinin son fıkrasında, “5’inci maddede belirtilen ilkelere ve 62’nci maddede belirtilen kurallara aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında da yukarıda belirtilen müeyyideler uygulanır” düzenlemesi yer almaktadır.

Kanun’un 60’inci maddesinin atıfta bulunduğu 5’inci maddesinde ise idarelerin, bu Kanun’a göre yapacakları ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu; aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceği, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Bu çerçevede, 3’üncü maddeye göre istisna tutulan alımlarla ilgili olarak, 4734 sayılı Kanun’da esas ve usullerin belirlenmesine ilişkin emredici bir düzenleme bulunmamasına rağmen Kanun’un temel ilkelerine, yasaklayıcı ve cezai nitelikteki hükümlerine, ayrıca 62’nci maddede yer alan hususlara uyulması zorunluluğu doğmakta ve bu kapsamda temin edilecek ihtiyaçlar için esas ve usul belirlenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Uygulamada, Estram Hafif Raylı Sistemler Ulaşım San. Tic. AŞ’nin tramvay klima bakımları ile ilgili üç adet teklif alındığı, bu tekliflerin tarihlerinin 15.09.2023, 15.09.2023 ve 18.09.2023 olduğu görülmüş olup, bu İş ile ilgili olarak düzenlenen “Bombardier Tramvayı Yıllık Klima Bakım Kontrol Çizelge”lerinin tarihlerinin 12.06.2023 tarihinden başladığı ve sonraki tarihlerde devam ettiği tespit edilmiştir. Teklif mektuplarının tarihlerinin 15-18.09.2023 olduğu dikkate alındığında Şirketin teklif mektuplarını almadan Yükleniciye iş yaptırdığı anlaşılmaktadır.

Yine, Şirket tarafından bir aracın, satıcı gerçek kişi dahil hiçbir teklif alınmaksızın doğrudan satın alındığı görülmüştür.

Ayrıca, Şirket tarafından yazılım ihtiyacının, satıcı firma dahil hiçbir teklif alınmaksızın doğrudan satın alındığı görülmüştür.

Bu durum 4734 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinde İdarelerin, bu Kanun'a göre yapacakları ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Buna göre; 4734 sayılı Kanun'un 3/g maddesine göre yapılan alımlarda Şirketin "saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu ilkesi" gereğince teklif alınmaksızın ihtiyacın temin edilmemesi, alınan tekliflerin daha dikkatli değerlendirilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Estram AŞ ile Yüklenici Firma Arasında İmzalanan 36 Aylık "Uzun Dönem Araç Kiralanması İşi" Sözleşmesinin Yüklenici Yükümlülüklerinin Tamamlanmadan Süresinden Önce Feshedilmesi

Estram AŞ ile Yüklenici Firma arasında 13.11.2021 ile 12.11.2024 tarihleri arası geçerli 36 aylık "Uzun Dönem Araç Kiralanması İşi" sözleşmesinin feshedilerek başka bir Yüklenici Firma ile daha yüksek bedelle yeni sözleşme yapıldığı görülmüştür.

Estram AŞ ile Yüklenici Firma arasında 13.11.2021 ile 12.11.2024 tarihleri arası geçerli 36 aylık sözleşmeye göre Yüklenici aylık 2.250,00TL bedel ile 7 araç temin etme yükümlülüğü bulunmakta iken bu sözleşme 15.02.2023 tarihinde (süresi tamamlanmadan) karşılıklı olarak feshedilmiştir.

Yüklenici Firma ile yapılan sözleşme feshedildikten sonra taşıt ihtiyacı için Başka Bir Yüklenici Firma ile 10.01.2023 tarihinde aylık 10.000,00TL kira bedeli ile sözleşme imzalanarak 15 Şubat 2023 tarihinde işe başlanmıştır.

Aylık olarak yapılan fazla ödeme tutarı;

-Şubat 2023 için ödenen tutar 37.507,14 TL ile ödenmesi gereken 8.438,36 TL arasındaki fark tutar 29.068,78 TL (KDV Dahil),

-Mart 2023 için ödenen tutar 82.600,00 TL ile ödenmesi gereken 18.585,00 TL arasındaki fark tutar 64.015,00 TL (KDV Dahil),

- Nisan 2023 için ödenen tutar 82.600,00 TL ile ödenmesi gereken 18.585,00 TL arasındaki fark tutar 64.015,00 TL (KDV Dahil),

-Mayıs 2023 için ödenen tutar 82.600,00 TL ile ödenmesi gereken 18.585,00 TL arasındaki fark tutar 64.015,00 TL (KDV Dahil),

-Haziran 2023 için ödenen tutar 82.600,00 TL ile ödenmesi gereken 18.585,00 TL arasındaki fark tutar 64.015,00 TL (KDV Dahil),

-Temmuz 2023 için ödenen tutar 84.000,00 TL ile ödenmesi gereken 18.900,00 TL arasındaki fark tutar 65.100,00 TL (KDV Dahil),

-Ağustos 2023 için ödenen tutar 84.000,00 TL ile ödenmesi gereken 18.900,00 TL arasındaki fark tutar 65.100,00 TL (KDV Dahil),

-Eylül 2023 için ödenen tutar 84.000,00 TL ile ödenmesi gereken 18.900,00 TL arasındaki fark tutar 65.100,00 TL (KDV Dahil),

-Ekim 2023 için ödenen tutar 84.000,00 TL ile ödenmesi gereken 18.900,00 TL arasındaki fark tutar 65.100,00 TL (KDV Dahil),

-Kasım 2023 için ödenen tutar 84.000,00 TL ile ödenmesi gereken 18.900,00 TL arasındaki fark tutar 65.100,00 TL (KDV Dahil),

-Aralık 2023 için ödenen tutar 84.000,00 TL ile ödenmesi gereken 18.900,00 TL arasındaki fark tutar 65.100,00 TL (KDV Dahil),

Olmak üzere 675.728,78 TL olarak hesaplanmıştır.

Buna göre, Estram AŞ ile Yüklenici Firma arasında 13.11.2021 ile 12.11.2024 tarihleri arası geçerli 36 aylık “Uzun Dönem Araç Kiralanması İşi” sözleşmesinin feshedilerek Başka Bir Yüklenici Firma ile daha yüksek bedelle yeni sözleşme yapılması suretiyle 675.728,78 TL fazla ödeme yapılmış olduğu anlaşılmaktadır.

BULGU 7: Şirket Tarafından Alınmış 1 Yıllık Teklif Mektubuna Nazaran 7 Aylık Sözleşme Düzenlenmesi, Yılın Kalan 5 Ayı İçin Daha Yüksek Birim Fiyat ile Hizmet Alınması

Estram AŞ tarafından iş sağlığı ve güvenliği hizmet alımı işi ile ilgili olarak alınmış 1 yıllık teklif mektubuna nazaran 7 aylık sözleşme düzenlendiği, yılın kalan 5 ayı için daha yüksek birim fiyat ile hizmet alındığı görülmüştür.

Şirket tarafından Yüklenici Firmadan alınan 25.12.2022 tarihli teklif mektubunda bir yıl süre ile 1 kişilik hizmet için 14,00 TL + Katma Değer Vergisi (KDV) talep edildiği ancak düzenlenen sözleşmede işin süresinin 7 (yedi) ay olarak (01.01.2023-31.07.2023) olarak belirlendiği ancak Yüklenici Firma ile Ağustos 2023 ayından itibaren 5 (beş) aylık (01.08.2023-31.12.2023) yeni bir sözleşme imzalandığı, imzalanan bu sözleşmede birim fiyatın 49,00 TL + KDV olduğu anlaşılmaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK)'nin "Tacir" ile ilgili olarak 12'nci maddesinde;

"I - Gerçek kişiler

1. Genel olarak

(1) Bir ticari işletmeyi, kısmen de olsa, kendi adına işleten kişiye tacir denir.

(2) Bir ticari işletmeyi kurup açtığını, sirküler, gazete, radyo, televizyon ve diğer ilan araçlarıyla halka bildirmiş veya işletmesini ticaret siciline tescil ettirerek durumu ilan etmiş olan kimse, fiilen işletmeye başlamamış olsa bile tacir sayılır.

(3) Bir ticari işletme açmış gibi, ister kendi adına, ister adi bir şirket veya her ne suretle olursa olsun hukuken var sayılmayan diğer bir şirket adına ortak sıfatıyla işlemlerde bulunan kimse, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı tacir gibi sorumlu olur."

denilmekte iken aynı Kanun'un "II - Tüzel kişiler" başlıklı 16'ncı maddesinde;

"(1) Ticaret şirketleriyle, amacına varmak için ticari bir işletme işleten vakıflar, dernekler ve kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar da tacir sayılırlar.

(2) Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri ile kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar, bir ticari işletmeyi, ister doğrudan doğruya ister kamu hukuku hükümlerine göre yönetilen ve işletilen bir tüzel kişi eliyle işletsinler, kendileri tacir sayılmazlar."

düzenlemesi yer almakta, yine Kanun'un "C) Tacir olmanın hükümleri" başlıklı 18'inci maddesinde;

"I - Genel olarak

(1) Tacir, her türlü borcu için iflasa tabidir; ayrıca kanuna uygun bir ticaret unvanı seçmek, ticari işletmesini ticaret siciline tescil ettirmek ve bu Kanun hükümleri uyarınca gerekli ticari defterleri tutmakla da yükümlüdür.

(2) Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir.

(3) Tacirler arasında, diğer tarafı temerrüde düşürmeye, sözleşmeyi feshe, sözleşmeden dönmeye ilişkin ihbarlar veya ihtarlar noter aracılığıyla, taahhütlü mektupla, telgrafla veya güvenli elektronik imza kullanılarak kayıtlı elektronik posta sistemi ile yapılır.

(4) Tacir sıfatına bağlı olan diğer hükümler saklıdır.”

ifadeleri yer almaktadır.

TTK'nın “Özen ve bağlılık yükümlülüğü” başlıklı 369'uncu maddesinde de, yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişilerin, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmekle yükümlü olduğu belirtilmiştir.

Buna göre, Yüklenici Firmanın vermiş olduğu 1 yıllık teklife nazaran sözleşmenin 7 aylık yapılması kalan 5 ay için ayrıca daha yüksek bedel ile hizmet alımı yapılması, Ağustos 2023 – Aralık 2023 döneminde 5 ay için kişi başı (49,00 TL – 14,00 TL =) 35,00 TL fazla ödeme yapılmasına neden olunmuştur. Fazla ödemenin aylara dağılımı;

Ağustos 2023 ayı için 9.998,24 TL yerine 35.613,20 TL ödendiğinden 25.614,96 TL,

Eylül 2023 ayı için 9.998,24 TL yerine 35.613,20 TL ödendiğinden 25.614,96 TL,

Ekim 2023 ayı için 9.998,24 TL yerine 35.613,20 TL ödendiğinden 25.614,96 TL,

Kasım 2023 ayı için 4.866,40 TL yerine 17.032,40 TL ödendiğinden 12.166,00 TL,

Aralık 2023 ayı için 9.998,24 TL yerine 35.613,20 TL ödendiğinden 25.614,96 TL,

Şeklinde olup, toplam fazla ödeme tutarı 114.625,84 TL olarak hesaplanmıştır.

Sonuç olarak, 1 yıl için alınmış olan teklife nazaran 7 aylık sözleşme yapılmış olması ve yılın kalan 5 aylık dönemi için daha yüksek bedel ile sözleşme yapılması sonucu Şirket tarafından fazla ödeme yapıldığı anlaşılmıştır.

BULGU 8: “Kahvaltılık Paket Alımı” İhalesinde Teklif Veren İstekli Sayısının Bir Olması ve Yaklaşık Maliyetin Üzerinde Fiyat ile İhale Yapılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 21/f maddesine göre yapılan “Kahvaltılık Paket Alımı” ihalesinde teklif veren istekli sayısının bir olduğu ve yaklaşık maliyetin üzerinde fiyat ile ihale yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Pazarlık usulü” başlıklı 21’inci maddesinde;

“Aşağıda belirtilen hallerde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir:

a) ...

f) (Ek: 30/7/2003-4964/14 md.) İdarelerin yaklaşık maliyeti ellimilyar Türk Lirasına kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları.

(Değişik ikinci fıkra: 20/11/2008-5812/7 md.) (b), (c) ve (f) bentlerinde belirtilen hallerde ilan yapılması zorunlu değildir. İlan yapılmayan hallerde en az üç istekli davet edilerek, yeterlik belgelerini ve fiyat tekliflerini birlikte vermeleri istenir.

(Mülga üçüncü fıkra: 20/11/2008-5812/7 md.)

(Değişik dördüncü fıkra: 20/11/2008-5812/7 md.) (a), (d) ve (e) bentlerine göre yapılacak ihalelerde, ihale dokümanında belirtilen değerlendirme kriterlerine göre yeterliği tespit edilen istekliler, öncelikle ihale konusu işin teknik detayları ve gerçekleştirme yöntemleri gibi hususlarda fiyatı içermeyen ilk tekliflerini sunar. İdarenin ihtiyaçlarını en uygun şekilde karşılayacak yöntem ve çözümler üzerinde ihale komisyonu her bir istekli ile görüşür. Teknik görüşmeler sonucunda şartların netleşmesi üzerine bu şartları karşılayabilecek isteklilerden, gözden geçirilerek şartları netleştirilmiş teknik şartnameye dayalı olarak fiyat tekliflerini de içerecek şekilde tekliflerini vermeleri istenir.

(Değişik beşinci fıkra: 20/11/2008-5812/7 md.) Bu madde kapsamında yapılacak ihalelerde, ilk fiyat tekliflerini aşmamak üzere isteklilerden ihale kararına esas olacak son yazılı fiyat teklifleri alınarak ihale sonuçlandırılır.

(Mülga altıncı fıkra: 20/11/2008-5812/7 md.)

(Ek fıkra: 30/7/2003-4964/14 md.; Değişik yedinci fıkra: 20/11/2008-5812/7 md.) (b), (c) ve (f) bendi kapsamında yapılan mal alımlarında, malın sözleşme yapma süresi içinde teslim

edilmesi ve bunun idarece uygun bulunması halinde, sözleşme yapılması ve kesin teminat alınması zorunlu değildir.”

Düzenlemesi yer almaktadır.

Kamu İhale Genel Tebliği'nde yapılan düzenleme gereği yaklaşık maliyetin üzerindeki isteklilere ait tekliflerin değerlendirilmesi ihale komisyonu tarafından yapılmalıdır.

Bu değerlendirme yapılırken;

Öncelikle yaklaşık maliyet hesaplanırken değerlendirilmeyen herhangi bir husus olup olmadığının kontrol edilmesi gerekmektedir. Bunun içinde ihale komisyonunda görev alan ihale konusu işin uzmanı olan teknik üyelerin maliyet kontrolü sağlayarak yaklaşık maliyet kontrolü yapmaları gerekmektedir.

Sonrasında idare tarafından yaklaşık maliyet güncellenerek tespit edilmişse, yapılan bu güncellenmenin doğru yapıp yapılmadığı kontrol edilmelidir. Bunun için de yaklaşık maliyet güncellemesi için kullanılan yöntemin mevzuat düzenlemelerine uygunluğu kontrol edilmelidir.

Bu iki değerlendirmenin dışında olan değerlendirme istekliler tarafından verilen teklif fiyatlarının piyasa rayiç fiyatlarını yansıtmadığının sorgulanmasıdır.

Bu üç husus ihale komisyonu tarafından değerlendirildikten sonra verilen teklifler yaklaşık maliyete göre mukayese edilmeli ve bütçe ödenekleri de göz önünde bulundurulmalıdır.

Burada ihale mevzuatında verilen tekliflerin yaklaşık maliyete göre ne şekilde mukayese edileceğinin açıkça düzenlenmemiş olması nedeniyle ve yaklaşık maliyetin üzerindeki tekliflerin üst sınırının ne olduğu veya nasıl belirleneceğinin ihale mevzuatında düzenlenmemiş olması nedeniyle bu yöndeki değerlendirmenin yapılmasında belirsizlik olmakla beraber, işbu ihalede yaklaşık maliyetin piyasadan fiyat alınmak suretiyle belirlenmiş olması ve ihaleye üç istekli davet edilmiş olduğu halde ihaleye teklif veren firma sayısı bir (iki firma isteksiz bir firma istekli çıkmış) olduğundan yaklaşık maliyetin üzerindeki tekliflere daha dikkatli bakmak gerekmektedir.

Uygulamada ihale ile ilgili yaklaşık maliyetin üç firmadan teklif almak suretiyle 05.12.2022 tarihinde belirlendiği, yaklaşık maliyet tespiti için teklif istenen üç firmadan ikisine

pazarlık için davet gönderilmediği, kalan bir firma ile ayrıca iki firmaya davet gönderildiği, ihalenin yaklaşık maliyet tespitinden 7 gün sonra 12.12.2022 tarihinde yapıldığı, ihaleye davet edilen iki firmanın teklif vermediği ve ihalenin yaklaşık maliyet için teklif veren firma üzerinde yaklaşık maliyetin üzerinde bir bedel ile kaldığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, her ne kadar 4734 sayılı Kanun'un 21/f maddesine göre yapılan ihalelerde, yaklaşık maliyetin üzerinde gelen tekliflerin gerekçesi açıklanmak üzere kabul edilmesi mümkün ise de, yaklaşık maliyetin piyasadan teklif alınmak suretiyle belirlendiği ve bu ihalede olduğu gibi üç firma davet edildiği halde sadece bir firmanın teklif verdiği, dolayısı ile rekabet ortamının tam olarak sağlanamadığı durumlarda ihalenin yapılmayarak yeniden ihaleye çıkılmasının daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Şirketin Faaliyet Alanı ve Görevi ile İlgili Olmayan Başka Bir İdarenin Görevi Olan Bir İş için Harcamada Bulunulması

Şirketin faaliyet alanı ve görevi ile ilgili olmayan bir iş için harcamada bulunduğu görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Tacir" ile ilgili olarak 12'nci maddesinde;

"I - Gerçek kişiler

1. Genel olarak

(1) Bir ticari işletmeyi, kısmen de olsa, kendi adına işleten kişiye tacir denir.

(2) Bir ticari işletmeyi kurup açtığını, sirküler, gazete, radyo, televizyon ve diğer ilan araçlarıyla halka bildirmiş veya işletmesini ticaret siciline tescil ettirerek durumu ilan etmiş olan kimse, fiilen işletmeye başlamamış olsa bile tacir sayılır.

(3) Bir ticari işletme açmış gibi, ister kendi adına, ister adi bir şirket veya her ne suretle olursa olsun hukuken var sayılmayan diğer bir şirket adına ortak sıfatıyla işlemlerde bulunan kimse, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı tacir gibi sorumlu olur."

Denilmekte iken aynı Kanun'un "II - Tüzel kişiler" başlıklı 16'ncı maddesinde;

"(1) Ticaret şirketleriyle, amacına varmak için ticari bir işletme işleten vakıflar, dernekler ve kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya

ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar da tacir sayılırlar.

(2) Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri ile kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar, bir ticari işletmeyi, ister doğrudan doğruya ister kamu hukuku hükümlerine göre yönetilen ve işletilen bir tüzel kişi eliyle işletsinler, kendileri tacir sayılmazlar.”

Düzenlemesi yer almakta, yine Kanun’un “C) Tacir olmanın hükümleri” başlıklı 18’inci maddesinde;

“I - Genel olarak

(1) Tacir, her türlü borcu için iflasa tabidir; ayrıca kanuna uygun bir ticaret unvanı seçmek, ticari işletmesini ticaret siciline tescil ettirmek ve bu Kanun hükümleri uyarınca gerekli ticari defterleri tutmakla da yükümlüdür.

(2) Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir.

(3) Tacirler arasında, diğer tarafı temerrüde düşürmeye, sözleşmeyi feshe, sözleşmeden dönmeye ilişkin ihbarlar veya ihtarlar noter aracılığıyla, taahhütlü mektupla, telgrafla veya güvenli elektronik imza kullanılarak kayıtlı elektronik posta sistemi ile yapılır.

(4) Tacir sıfatına bağlı olan diğer hükümler saklıdır.”

İfadeleri yer almaktadır.

Öte yandan, ESKİ’nin de tabi olduğu 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’un “Görev ve yetkiler” başlıklı 2’nci maddesinde;

“İSKİ’nin görev ve yetkileri şunlardır:

a) ...

b) Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu

projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

...”

Denilmek suretiyle su idarelerinin görevleri belirlenmiştir.

Uygulamada, Eskişehir genelinde muhtemel yoğun yağmur yağışı ve su baskını riski nedeniyle Estram AŞ tarafından su baskını/tahliyesi için tedbir alınarak 2023 yılı içerisinde iki defa kombine araç kiralaması yapıldığı ve karşılığında Yüklenici Firmaya KDV dahil (24.000,00 TL + 24.000,00 TL=) 48.000,00 TL ödendiği tespit edilmiştir.

Ancak, yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre yağış sularının toplanması görevi ESKİ'ye ait olup, Estram AŞ'nin TTK hükümlerine göre ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi, görevi olmayan bir iş için harcama yapmaması gerekmektedir.

BULGU 10: Türk Lirası Cinsinden Temini Mümkün Olan Bazı Mal ve Hizmet Alımlarının Yabancı Para Cinsinden Yapılması

Türk Lirası cinsinden temini mümkün olan bazı mal ve hizmet alımlarının yabancı para cinsinden yapıldığı görülmüştür.

16.11.2018 tarihli ve 30597 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2018-32/52)”in 1’inci maddesinde;

“28/2/2008 tarihli ve 26801 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)’in 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 8 – (1) ...

(7) Türkiye’de yerleşik kişiler kendi aralarında akdedecekleri; aşağıda belirtilenler dışında kalan danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dâhil hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.

a) Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri,

b) İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,

c) Türkiye’de yerleşik kişilerin yurtdışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,

ç) Türkiye’de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri; Türkiye’de başlayıp yurtdışında sonlanan, yurtdışında başlayıp Türkiye’de sonlanan veya yurt dışında başlayıp yurtdışında sonlanan hizmet sözleşmeleri.

...”

denilmek suretiyle yabancı para ile yapılabilecek alışverişlere sınırlama getirilmiştir.

Uygulamada, yabancı para ile yapılabilecek alışverişlere getirilen sınırlamalara yeterince dikkat edilmediği, Türk Lirası ile temin edilebilecek bazı ihtiyaçların da döviz ile teklif almak suretiyle karşılandığı anlaşılmaktadır. Örneğin, M20/100/110 Taşlama Taşı ve Silo Kum Sirkülasyon Sistemi teklifleri Avro cinsinden alınmış ve ödemeleri de döviz üzerinden hesaplanmıştır.

Buna göre, Türk Lirası cinsinden temini mümkün olan mal ve hizmet alımlarının yabancı para cinsinden yapılmaması gerekmektedir.

BULGU 11: Estram AŞ Mülkiyetinde Bulunan Bir Adet Binek Araç Kullanılmadığı Halde Kasko Sigortası Giderlerinin Ödenmesi, Eskişehir Büyükşehir Belediyesine Bedelsiz Araç Tahsis Edilmesi ve Şirket Kaynaklarının Verimlilik Etkinlik ve Tutumluluk İlkesine Uygun Olarak Kullanılmaması

Estram AŞ’nin mülkiyetinde bulunan bir adet binek araç aktif olarak kullanılmadığı halde kasko sigortası yaptırılarak harcamada bulunduğu ve kasko bedelinin %2’si tutarında bedel ile kiraya verilmesi mümkün iken kiraya verilmeyerek gelir kaybına neden olduğu veya zarar eden ve borcu olan Şirketin zararının kapatılması için kullanılmadığı görülmüştür.

Öte yandan, Eskişehir Büyükşehir Belediyesine tahsis edilen bir adet binek araç için de herhangi bir kira bedeli alınmadığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Tacir" ile ilgili olarak 12'nci maddesinde;

"I - Gerçek kişiler

1. Genel olarak

MADDE 12- (1) Bir ticari işletmeyi, kısmen de olsa, kendi adına işleten kişiye tacir denir.

(2) Bir ticari işletmeyi kurup açtığını, sirküleri, gazete, radyo, televizyon ve diğer ilan araçlarıyla halka bildirmiş veya işletmesini ticaret siciline tescil ettirerek durumu ilan etmiş olan kimse, fiilen işletmeye başlamamış olsa bile tacir sayılır.

(3) Bir ticari işletme açmış gibi, ister kendi adına, ister adi bir şirket veya her ne suretle olursa olsun hukuken var sayılmayan diğer bir şirket adına ortak sıfatıyla işlemlerde bulunan kimse, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı tacir gibi sorumlu olur."

denilmekte iken aynı Kanun'un "II - Tüzel kişiler" başlıklı 16'ncı maddesinde;

"(1) Ticaret şirketleriyle, amacına varmak için ticari bir işletme işleten vakıflar, dernekler ve kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar da tacir sayılırlar.

(2) Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri ile kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar, bir ticari işletmeyi, ister doğrudan doğruya ister kamu hukuku hükümlerine göre yönetilen ve işletilen bir tüzel kişi eliyle işletsinler, kendileri tacir sayılmazlar."

Düzenlemesi yer almakta, yine Kanun'un "C) Tacir olmanın hükümleri" başlıklı 18'inci maddesinde;

"I - Genel olarak

MADDE 18- (1) Tacir, her türlü borcu için iflasa tabidir; ayrıca kanuna uygun bir ticaret unvanı seçmek, ticari işletmesini ticaret siciline tescil ettirmek ve bu Kanun hükümleri uyarınca gerekli ticari defterleri tutmakla da yükümlüdür.

(2) Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir.

(3) Tacirler arasında, diğer tarafı temerrüde düşürmeye, sözleşmeyi feshe, sözleşmeden dönmeyle ilişkin ihbarlar veya ihtarlar noter aracılığıyla, taahhütlü mektupla, telgrafla veya güvenli elektronik imza kullanılarak kayıtlı elektronik posta sistemi ile yapılır.

(4) Tacir sıfatına bağlı olan diğer hükümler saklıdır.”

İfadeleri yer almaktadır.

TTK'nın “Özen ve bağlılık yükümlülüğü” başlıklı 369'uncu maddesinde de, yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişilerin, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmekle yükümlü olduğu belirtilmiştir.

Uygulamada, bir adet binek aracın Büyükşehir Belediyesi kapalı garajında tutulduğu, çok az kilometre yaptığı, araç plakasına düzenlenmiş herhangi bir görev yazısının bulunmadığı, aracın aktif olarak kullanılmadığı, buna rağmen kasko sigortası yaptırılarak harcamada bulunduğu ve kasko bedelinin %2'si tutarında bedel ile kiraya verilebileceği halde kiraya verilmeyerek gelir kaybına neden olduğu anlaşılmaktadır.

Başka bir binek aracın ise Eskişehir Büyükşehir Belediyesine tahsis edildiği ve araç için herhangi bir kira bedeli alınmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, araçların Şirketin kaynaklarının verimlilik, etkililik ve tutumluluk ilkeleri çerçevesinde değerlendirilmesi ve Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'ne bedelsiz olarak tahsis edilmiş olan binek aracın kasko bedelinin %2'si oranında kiralama bedelinin Şirket zararı olarak kabul edilerek ilgili İdareden talep edilmesi gerekmektedir.

BULGU 12: İşçilere Yıllık 270 Saatten Fazla Çalışma Yaptırılması

ESTRAM AŞ işyerlerinde istihdam olunan işçilere, 4857 sayılı İş Kanunu'nda azami süre olarak belirtilen yıllık 270 saati aşan sürelerde fazla çalışma yaptırılarak ödemede bulunduğu tespit edilmiştir.

4857 sayılı Kanun'un “Fazla çalışma ücreti” başlıklı 41'inci maddesinin sekizinci fıkrasında “Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamaz.” denilmektedir. Yine aynı maddenin son fıkrasında, fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışmanın ne şekilde uygulanacağını çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Anılan Kanun'un verdiği bu yetkiye dayanarak 06.04.2004 tarih ve 25425 sayılı Resmî

Gazete'de “İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği” yayımlanmıştır. Bu Yönetmelik'in “Fazla Çalışmada Sınır” başlıklı 5'inci maddesinde;

“Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamaz. Bu süre sınırı, işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkindir. Fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma sürelerinin hesabında yarım saatten az olan süreler yarım saat, yarım saati aşan süreler ise bir saat sayılır.”

denilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, bir işçinin bir yılda en fazla 270 saat fazla çalışma yapabileceği anlaşılmaktadır.

Ancak ESTRAM A.Ş. uhdesinde istihdam olunan işçilerin 2023 yılına ilişkin fazla çalışmalarının incelenmesi sonucunda, 190 personelin; 94'ünün 270 ila 399 saat, 35'inin 400 ila 499 saat, 22'sinin 500 ila 599 saat, 20'sinin 600 ila 699 saat, kalan 20'sinin ise 700 ila 1100 saat arasında değişen sürelerle 4857 sayılı Kanun'da belirlenen üst limiti aştığı, ücretlerinin de limiti aşan saatler üzerinden ödendiği tespit edilmiştir.

Şirkette fazla çalışma süreklilik kazanarak normal çalışma sistemi haline getirilmiştir. Ancak işçilerin bedensel ve zihinsel olarak yapacakları fazla çalışmaların bir sınırının olması gerekmektedir. 4857 sayılı İş Kanunu'nda bu gerekçeye uygun olarak fazla çalışma sürelerine bir üst sınır getirildiğini görüyoruz. Bu sınır bir yıllık zaman dilimi içerisinde işçiye en fazla 270 saat fazla çalışma yaptırılabilceğini kabul etmektedir.

Bir işyerinde farklı işçilerle işçiler bazında yılda 270 saati geçmemek üzere fazla çalışma yapılabilir. Burada esas amaçlardan birisi de işçilerin sağlığının korunmasıdır. Ancak 270 saatlik sınırın aşılması işçiler açısından bedensel yorgunluk ve motivasyon düşüklüğüne bağlı olarak iş kazalarının gündeme gelebileceği de unutulmamalıdır.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde asıl olması gereken 270 saatlik fazla çalışma süresinin aşılmamasıdır. Şirket tarafından istihdam olunan işçilerin fazla çalışma sürelerinin 4857 sayılı Kanun ile “İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği”ne uygunluğunun sağlanması gerekmektedir.

BULGU 13: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Şirkette çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Anayasa'nın "*Çalışma şartları ve dinlenme hakkı*" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hükmüne yer verilerek işçilerin dinlenme hakkı güvence altına alınmış ve bu bağlamda çalışma hayatının işçi ve işveren açısından sürdürülebilirliğini korumak amaçlanmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Değinilen Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde ayrıca yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için iki yüz yirmi Türk Lirası (2023 yılı için 1.683 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır. Böylece İşçinin dinlenme hakkını kullanması, her bir yıllık çalışmasının karşılığında ücreti eksilmeksizin dinlendirilmesi, bir başka deyişle işçinin yıllık ücretli izne

ayrılması ile mümkün kılınmıştır. İş ilişkisinin sona ermesiyle işçinin yıllık izin hakkı ücret alacağına dönüşecektir.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Nitekim işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından ortaya çıkacak yüksek tutarlardaki ödemeler işletmeye ilave finansal yük getirecektir. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda işletmeler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede Şirketin raylı sistemlerinde istihdam edilen işçi statüsündeki 9 idari personelin 53 gün ile 140 gün arasında, 53 işçinin 47 gün ile 100 gün arasında 2021 yılından bu yana kullanmadığı birikmiş izinlerinin olduğu; Şirketin toplu taşıma sistemlerinde (Otobüs) istihdam edilen 32 işçinin ise, 35 gün ile 78 gün arasında 2020 yılından bu yana kullanmadığı birikmiş izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden İşletme açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Şirkette çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve işletmeye ek finansal yük getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması uygun olacaktır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
İşçilere Yıllık 270 Saatten Fazla Çalışma Yaptırılması	2019	Yerine Getirilmedi	Yerine getirilmedi. Söz konusu durum 2023 yılı Denetim Raporunda “İşçilere Yıllık 270 Saatten Fazla Çalışma Yaptırılması” başlığıyla bulguya konu edilmiştir.